

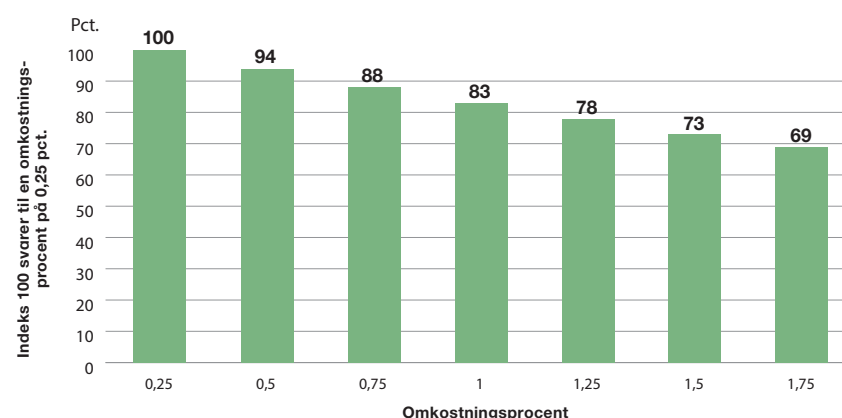
For høje omkostninger kan koste en tredjedel af pensionen

Der er meget stor forskel på, hvad det koster at få administreret og investeret sin pensionsopsparing i danske livsforsikrings- og pensionselskaber. Forskellene på de højeste og laveste omkostninger var sidste år så store, at pensionsformuen efter et helt arbejdsliv ville blive cirka en tredjedel mindre i ordningen med den højeste omkostning end i ordningen med den laveste omkostning.

Beregningen tager udgangspunkt i en 25-årig i 2018, som antages at spare op i 50 år, indtil vedkommende går på pension som 74-årig. Herefter forventes personen at være på pension i godt 19 år. Over så mange år kan selv små forskelle i omkostningerne vokse til betydelige forskelle i de udbetalte pensioner. I Figur 1 ses det, hvor meget en pensionsformue ændrer værdi efter 49 år ved forskellige omkostningsniveauer fra de procentvis laveste omkostninger til højere omkostninger. En stigning i omkostningerne fra 0,25 pct. til 1 pct. vil betyde en reduktion af den opsavede pensionsformue på cirka 17 pct., og en stigning fra 0,25 pct. til 1,75 pct. vil reducere pensionsformuen med hele 31 pct.- en tredjedel.

En reduktion på 31 pct. af pensionen svarer alt andet lige til, at pensionsopspareren har fået 1,5 pct. mindre i nominelt

Figur 1 - Betydningen af ændringen i omkostningssatsen (ÅOP) for pensionsopsparingen

Note: Se "Sådan har vi regnet" på næste side for en beskrivelse af beregningen.

Kilde: ATP's beregninger, 2018.

afkast på sin pensionsopsparing hvert eneste år i hele opsparingsperioden. Hvis pensionsopspareren skulle indhente den "tabte" pensionsopsparing ved at trække sig senere tilbage fra arbejdsmarkedet, så ville opspareren skulle udskyde sin pensionering med fem år og i eksemplet trække sig tilbage som 79-årig i stedet for 74-årig. Og her skal man være opmærksom på, at et ekstra opsparingsår har en dobbelt effekt, fordi man sparer op et år ekstra samtidig med, at pensionen skal udbetales et år mindre.

Sammensatte omkostninger

Omkostningerne ved en pension består både af omkostninger til at administrere pensionsordningen og til at investere pengene. Der skelnes altså mellem administrationsomkostninger og investeringsomkostninger.

For at øge gennemsigtigheden i de samlede omkostninger har livsforsikrings- og pensionselskaber udviklet en standard for opgørelse af de årlige omkostninger i kroner og procent – ÅOK og ÅOP. ÅOK ►

viser de samlede omkostninger i kroner for et år, og ÅOP viser omkostningerne i procent af pensionsdepotets størrelse. ÅOP for danske livsforsikrings- og pensionselskaber i 2017 ses i Figur 2, som er baseret på tal fra Finanstilsynet.

I 2017 varierede omkostningsprocenten fra 0,25 pct. til 3,79 pct. Gennemsnittet var på 0,86 pct.

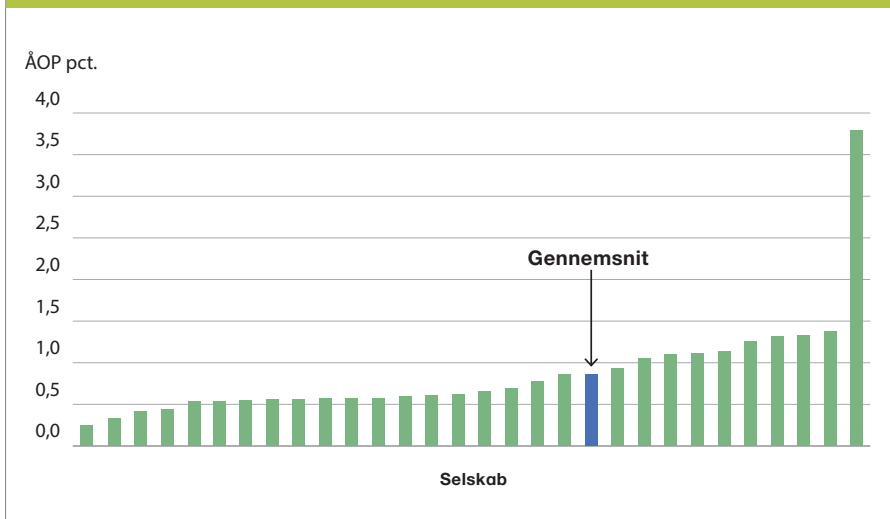
Portefølje og stordrift

Omkostningerne ved at investere pensionen afhænger af, hvad man investerer i. En internt forvaltet portefølje af danske obligationer har lave omkostninger, mens en eksternt forvaltet aktieportefølje koster mere. Forskellen i omkostninger skal derfor sammenlignes med forskellen på afkastet på både kort og længere sigt.

Om afvejningen imellem investeringsomkostninger og afkast siger Mads Gosvig, Head of Portfolio Construction i ATP:

”En diversificeret aktieportefølje er typisk dyrere, fordi den giver et større forventet afkast end en ren obligationsportefølje. En pensionskunde kan derfor godt være interesseret i at bytte en uddiversificeret obligationsportefølje tilknyttet lave omkost-

Figur 2 – Årlig omkostningsprocent (ÅOP) for danske livsforsikrings- og pensionselskaber i 2017

Note: Figuren viser de årlige omkostninger i procent (ÅOP) for alle danske livsforsikrings- og pensionselskaber inkl. ATP i år 2017. ÅOP er udregnet ved at dividere summen af alle selskabets årlige omkostninger (ÅOK) med selskabets samlede saldo.

Kilde: Finanstilsynet.

ninger, med en veldiversificeret portefølje med højere risiko og højere omkostninger.”

Omkostningerne kan fordeles på pensionsopsparerne ved hjælp af gebyrer eller ved at lade omkostningerne finansieres kollektivt.

I ATP fx finansieres alle omkostninger kollektivt, og stordriften har stor betydning. ATP havde i 2017 investeringsomkostninger inklusiv indirekte omkostninger på 457 kr. pr. pensionsopsparer, hvilket svarer til 0,31 pct. af formuen og en ÅOP på 0,33 pct. Det meget lave om-

Sådan har vi regnet

For at anskueliggøre effekten af forskellige omkostningsniveauer og afkastniveauer er anvendt en modelberegning, som anvender følgende forudsætninger i basisscenariet:

- Startalder i 2018 = 25 år, antal år med opsparing = 50 år, pensionsalder 2068 = 74 år. Antal år på pension = 19 år.
- Lønindkomst = 330.000 kr.
- Indbetalingsprocent = 12 pct. af lønnen.
- Arbejdsmarkedsbidrag = 8 pct.
- Pal-skat = 15,3 pct.
- Inflation = 2 pct., satsreguleringssats = lønudvikling = 3 pct.
- Aktieafkast = 6,5 pct., obligationsafkast = 3,5 pct., aktieandel = 0,25, obligationsandel = 0,75 → nominelt afkast = 4,25 pct.
- Omkostninger (administration + investering) = 0,25 pct.
- Risikobidrag = 15 pct.
- Den opsparede pension udbetales som en livslang ydelse, der følger udviklingen i folkepensionsydelsen.

kostningsniveau i ATP hænger blandt andet sammen med, at ATP er en obligatorisk ordning med ét enkelt produkt og et stort antal pensionsopspare, hvilket har gjort det muligt at realisere en række stordriftsfordele. Som obligatorisk ordning har ATP desuden ikke en egentlig salgsorganisation, og endvidere er store dele af kommunikationen med pensionsopsparene de seneste år blevet digitaliseret. Automatiserede ind- og udbetalingsprocesser og en stabil og fuldt afskrevet it-plattform bidrager også markant til det lave omkostningsniveau i ATP.

Se dine egne omkostninger

Omkostningerne i din egen pensionsopsparening kan du se, hvis du logger ind på dit pensionselskabs hjemmeside. Du finder det typisk under "årlige omkostninger", og selskabet har pligt til at opgøre de årlige omkostninger i procent (ÅOP). Her kan du se både administrationsomkostninger og investeringsomkostninger.

Administrationsomkostningerne kan du bl.a. holde nede ved at slå dine pensionsopspareninger sammen. Flere forskellige små pensionsordninger er dyre i omkostninger.

Referencer

Penge- og Pensionspanelet: Anskueliggørelse af investeringsomkostninger. 16. januar 2018